

מן המרתף אל הקומה העליונה

צמיחת העיתונות בעברית וביידיש

בארצות הברית 1870-1900

יעל לוי

מאגנס, תשפ"ה, 343 עמ'

לאחר אלף שנות שלטון בכיפה הפסידה היידיש ללא עוררין לעברית המתחדשת. שובל הדפים המודפסים שהותירה היידיש אחריה משקף את מפת נדודי עם ישראל על פני מזרח אירופה ומערבה, ואת המעבר אל ארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות שמעבר לאוקיינוס. יש משהו עצוב, ואולי גם רומנטי, בהתבוננות בדיעבד בצד המפסיד. במשך פרק זמן קצר יחסית של כשלושים שנה פרחו עיתונות יידית בארצות הברית. יהודי מזרח אירופה חיפשו שם פרנסה, מזל ועתיד, אך במקביל התרפקו על התרבות הגוועת שממנה נמלטו. רוחות ההתחדשות הציונית שהחלו מנשבות העלו את קרנה של העברית, והיידיש נאלצה להיאבק על מקומה בשדה העיתונות גם מול האנגלית המקומית. הספר מתמקד במקרה פרטי אחד – סיפור עלייתו ונפילתו של כתריאל צבי שרהזון, מו"ל של עיתונים וכתבי עת אחדים. עיתוניו של שרהזון פרחו במקביל לשגשוג הקהילה היהודית בארצות הברית, וקמלו בשל קשיים כספיים, גל שביתות של עובדי הדפוס וסיבוכים משפטיים. בעזרת מכתבים אישיים, מסמכים משפטיים, חומרי ארכיון וקטעי עיתונות נדירים, משרטטת המחברת תמונה המשקפת את מצבה של התרבות והעיתונות היהודית בפרט ואת עליית העיתונות הפופולרית בארצות הברית בכלל בסוף המאה ה-19.

